

Promemoria

Två provianteringsfrågor

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att förbudet i lagen om proviantering av fartyg och luftfartyg mot att proviantera med icke-gemenskapsvaror för förbrukning om bord på EU-interna resor inte skall gälla för animaliska livsmedel som hanteras enligt livsmedelslagstiftningens särskilda förfarande för skeppshandel.

Vidare föreslås att statsfartyg och statsluftfartyg, dvs. både svenska och utländska, skall få proviantera med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror. Av statsfartygen är det i dag endast fartyg och luftfartyg som disponeras av Försvarmakten som får proviantera med sådana varor.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

Innehållsförteckning

1	Lagtext	3
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg	3
2	Inledning	4
3	Provantering med animaliska livsmedel	4
4	Provantering av statsfartyg och statsluftfartyg	5
5	Författningskommentar	7
5.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg	7

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg

Härigenom föreskrivs att 3 och 8 §§ lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Proviaivering med obeskattade gemenskapsvaror får ske för försäljning ombord vid resa till en plats utanför EG:s skatteområde och för förbrukning ombord vid resa till utländsk ort.

Proviaivering med icke-gemenskapsvaror får ske för förbrukning ombord vid resa till utländsk ort om fråga är om animaliska livsmedel som hanteras enligt reglerna om skeppshandel i livsmedelslagstiftningen.

Såvitt avser mervärdesskatt får proviantering ske i de fall som avses i 5 kap. 9 § första stycket 4 och 4 a mervärdesskattelagen.

8 §

Proviaivering enligt 7 § får ske endast till

1. luftfartyg som har en högsta tillåtna startvikt som överstiger 5 700 kilogram och som är destinerat till en utländsk flygplats för att lämna eller hämta passagerare eller last,

2. fartyg som går i yrkesmässig trafik, dock inte fiskefartyg, och vars bruttodräktighet är minst 75 och som skall anlöpa utländsk hamn för att lämna eller hämta passagerare eller last eller som skall företa kryssning i mer avlägsna farvatten som turistfartyg, eller

3. fartyg och luftfartyg som disponeras av Försvarsmakten. 3. statsfartyg och statsluftfartyg.

Om det finns särskilda skäl får Tullverket bevilja dispens från kraven på lägsta startvikt respektive bruttodräktighet i första stycket 1 och 2.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

2 Inledning

Den 1 juli 1999 upphörde möjligheterna till skattefri försäljning till den som reser inom EU. Däremot är förbrukning ombord på fartyg och luftfartyg fortfarande skattefri. I samband med att möjligheterna till taxfree-försäljningen upphörde trädde lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg i kraft, provianteringslagen. Genom provianteringslagen avskaffades möjligheten att proviantera med icke-gemenskapsvaror för förbrukning ombord på EU-interna resor. Vid EU-interna resor måste alltså numer proviantering ske med obeskattade gemenskapsvaror.

Sveriges Skeppshandlarförbund har i en skrivelse till Finansdepartementet påpekat att den nya ordningen skapar problem och framfört att det på nytt bör bli tillåtet att proviantera med icke-gemenskapsvaror vid EU-interna resor (Fi1999/4315). Denna fråga tas upp i promemorian.

I promemorian behandlas också statsfartygs och statsluftfartygs möjlighet att proviantera obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror.

3 Proviantering med animaliska livsmedel

Förslag: Förbudet mot att proviantera med icke-gemenskapsvaror för förbrukning ombord på EU-interna resor skall inte gälla för animaliska livsmedel som hanteras enligt livsmedelslagstiftningens särskilda förfarande för skeppshandel.

Skälen för förslaget: Sedan den 1 juli 1999 är det inte längre tillåtet att proviantera med icke-gemenskapsvaror för förbrukning ombord på EU-interna resor (se 3 och 4 §§ provianteringslagen). Med en EU-intern resa i skattesammanhang förstås en resa som börjar i en medlemsstat och slutar i en annan medlemsstat. Detta gäller även om fartyget måste passera internationellt vatten på vägen till destinationsmedlemsstaten. Vid EU-interna resor måste alltså icke-gemenskapsvaror numer importeras innan de kan tas ombord. Detta följer av 3 och 4 §§ provianteringslagen. Vid importen medges dock tull- och skattefrihet.

Den nya ordningen har skapat vissa problem för svenska skeppshandlare, särskilt i fråga om animaliska livsmedel. När det gäller övriga varor fungerar nuvarande ordning tillfredsställande varför det för närvarande saknas skäl att överge huvudregeln att vid EU-interna resor skall proviantering ske med obeskattade gemenskapsvaror. Däremot finns det, som antytts inledningsvis, skäl att överväga om animaliska livsmedel bör undantas från huvudregeln.

Vid import av livsmedel gäller förordningen (2000:269) om kontroll av livsmedel som importeras från tredje land och Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 1999:21). Bestämmelserna grundar sig bl.a. på rådets direktiv 97/78/EG av den 18 december 1997 om principerna för organisering av veterinärkontroller av produkter från tredje land som förs in i gemenskapen. Syftet med nämnda regler är att säkerställa att animaliska livsmedel som importeras till EU uppfyller vissa veterinärmedicinska krav, de s.k. importvillkoren. Enligt reglerna skall animaliska livsmedel

från tredje land genomgå bl.a. en fysisk kontroll vid gränskontrollstation. Först när det konstaterats att livsmedlet i fråga uppfyller importvillkoren kan import ske.

Såväl aktuellt direktiv som Livsmedelsverkets föreskrifter på området innehåller dock särskilda regler för skeppshandeln. Enligt dessa regler får animaliska livsmedel från tredje land som inte uppfyller importvillkoren och som hanteras enligt ett särskilt förfarande användas för proviantering av fartyg i gränsöverskridande trafik. Med gränsöverskridande trafik förstås trafik som passerar internationellt vatten. Begreppet gränsöverskridande trafik omfattar alltså viss EU-intern fartygstafik. Det särskilda förfarandet för skeppshandeln är endast tillämpligt beträffande icke-gemenskapsvaror. Skall varorna importeras eller med andra ord omvandlas till gemenskapsvaror gäller kravet att importvillkoren måste vara uppfyllda.

Det kan alltså konstateras att förbudet i provianteringslagen mot att proviantera med icke-gemenskapsvaror vid EU-intern trafik hindrar svenska skeppshandlare från att utnyttja det särskilda förfarandet för skeppshandel. Förfarandet har beslutats på gemenskapsnivå och det får därför förutsättas att skeppshandlare i andra EU-länder har möjlighet att utnyttja förfarandet. Det innebär att svenska skeppshandlare missgynnas i förhållande till skeppshandlare i andra EU-länder. Med hänsyn till det nu sagda bör svenska skeppshandlare ges möjlighet att utnyttja det särskilda förfarandet vid proviantering av fartyg med animaliska livsmedel. Förbudet mot att proviantera med icke-gemenskapsvaror för förbrukning om bord på EU-interna resor bör därför inte gälla för animaliska livsmedel som hanteras enligt livsmedelslagstiftningens särskilda förfarande för skeppshandel. Detta uppnås genom en ändring i 3 § provianteringslagen.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

4 Proviantering till statsfartyg och statsluftfartyg

Förslag: Proviantering skall få ske till statsfartyg och statsluftfartyg.

Skälen för förslaget: Proviantering med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror får enligt 8 § provianteringslagen endast ske till vissa särskilt angivna fartyg och luftfartyg. För att proviantering med nämnda varor skall få ske till luftfartyg krävs att luftfartyget har en högsta tillåtna startvikt som överstiger 5 700 kilogram och att luftfartyget är destinerat till en utländskflygplats för att hämta eller lämna passagerare. När det gäller fartyg begränsas rätten till proviantering till fartyg som går i yrkesmässig trafik, dock inte fiskefartyg. Vidare krävs att fartygets bruttodräktighet är minst 75 och att fartyget skall anlöpa utländsk hamn för att lämna eller hämta passagerare eller last eller skall företa kryssning i mer avlägsna farvatten som turistfartyg. Dessutom får proviantering med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror ske till fartyg och luftfartyg som disponeras av Försvarsmakten.

Sveriges Skeppshandlareförbund har uppmärksammat Finansdepartementet på att dagens regler inte gör det möjligt att proviantera utländska statsfartyg med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror eller icke-gemenskapsvaror. Det innebär bl.a. att vid utländska flottbesök eller vid gemensamma övningar så kan t.ex. utländska försvarsfartyg som skall gå till utländsk ort inte proviantera nämnda varor i Sverige. En effekt av detta är att fartygen väljer att proviantera i andra länder.

I förarbetena till provianteringslagen uttalade regeringen att reglerna för proviantering skall spegla de skatte- och tullrättsliga möjligheterna till försäljning och förbrukning ombord av obeskattade varor och icke-gemenskapsvaror (se prop. 1998/99:86 s. 79). Enligt gemenskapsrätten på området är det möjligt att tillämpa skattefrihet för alkoholdrycker och tobaksvaror som förbrukas ombord vid resa till utländsk ort (se prop. 1998/99:86 s. 53). Det är vidare möjligt att tillåta proviantering med icke-gemenskapsvaror vid resa till en plats utanför EG:s tullområde. Det nu sagda återspeglas i 3 och 4 §§ provianteringslagen.

Enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt och lagen (1994:1564) om alkoholskatt föreligger skattefrihet för varor som tas emot av någon som har tillstånd enligt provianteringslagen, givetvis under förutsättning att det rör sig om ett ändamål och en resa som medför skattefrihet, som t.ex. förbrukning ombord på fartyg på resa till utländsk ort. Detta följer av 32 § första stycket 5 och 6 i nämnda lagar. Vid import gäller tull- och skattefrihet för alkoholdrycker och tobaksvaror som tas ombord på fartyg, med undantag för fritidsfartyg, eller luftfartyg som ankommer till eller avgår från Sveriges tullområde. Detta följer av 6 § förordningen (1994:1605) om tullfrihet och 2 kap. 2 § lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m. Eftersom undantag endast görs för fritidsfartyg omfattas utländska statsfartyg av nämnda bestämmelser.

Det kan alltså konstateras att det inte är de materiella tull- eller skatte-reglerna som hindrar utländska statsfartyg från att proviantera obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror eller icke-gemenskapsvaror. Det som lägger hinder i vägen är i stället föreskriften i 8 § provianteringslagen att sådan proviantering endast får ske till vissa fartyg och luftfartyg. Skälen för denna begränsning är den risk för skattefusk som alltid föreligger när det gäller obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror (se prop. 1998/99:86 s. 80). Denna risk får dock anses förhållandevis ringa i fråga om utländska statsfartyg. Utländska statsfartyg bör därför ges möjlighet att proviantera med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror. När det gäller svenska statsfartyg får endast fartyg som disponeras av Försvarsmakten proviantera med nyss nämnda varor. Det innebär t.ex. att forskningsfartyg och andra fartyg som ägs eller brukas av staten i icke-kommersiellt syfte inte får proviantera. En föreskrift om att utländska statsfartyg får proviantera med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror skulle alltså medföra en generösare behandling av utländska statsfartyg än svenska. Det är inte rimligt och bör undvikas. Statsfartyg, dvs. såväl svenska som utländska, bör därför ges rätt att proviantera med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror. Detta föranleder en ändring i punkten 3 i första stycket 8 § provianteringslagen. Den nya bestämmelsen skall även omfatta statsluftfartyg. Avslutningsvis bör nämnas att huvudkravet för skattefri proviantering, nämligen att fråga är om

en resa till utländsk ort, självfallet kommer att gälla även för nu aktuella kategorier av fartyg. Dessutom krävs provianteringstillstånd.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

5 Författningskommentar

5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg

3 §

Genom det nya *andra stycket* införs ett undantag från förbudet mot att proviantera med icke-gemenskapsvaror vid EU-interna resor. Undantaget gäller för animaliska livsmedel som skall förbrukas ombord på ett fartyg och som hanteras enligt livsmedelslagstiftningens särskilda förfarande för skeppshandel. Med livsmedelslagstiftningen förstås förordningen (2000:269) om kontroll av livsmedel som importeras från tredje land och Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 1999:21). Omfattningen av undantaget bestäms alltså ytterst av innehållet i livsmedelslagstiftningen. De särskilda reglerna för skeppshandel måste alltså vara tillämpliga för att proviantering skall få ske med icke-gemenskapsvaror. Detta medför bl.a. att undantaget endast omfattar fartyg i gränsöverskridande trafik eller med andra ord fartyg som på sin väg till utländsk ort passerar internationellt vatten. Undantaget omfattar alltså inte all EU-intern fartygstrafik utan endast sådan fartygstrafik där internationellt vatten passeras.

8 §

I *första stycket* punkten 3 ersätts uttrycket "fartyg och luftfartyg som disponeras av Försvarmakten" med orden "statsfartyg och statsluftfartyg". Med statsfartyg och statsluftfartyg avses samma sak som i 2 § tillträdesförordningen (1992:118). Det innebär att örlogsfartyg, forskningsfartyg samt andra fartyg och svävare som ägs eller brukas av en stat och nyttjas i icke-kommersiellt syfte skall betraktas som statsfartyg. Till statsluftfartyg räknas militära stridsflygplan, militära transportflygplan och andra luftfartyg som ägs eller brukas av en stat och nyttjas i icke-kommersiellt syfte. Den nya lydelsen omfattar alltså fartyg och statsluftfartyg som disponeras av Försvarmakten. Därvidlag är det ingen ändring i sak. Det som är nytt är att utländska statsfartyg och statsluftfartyg samt svenska statsfartyg och statsluftfartyg, som inte disponeras av Försvarmakten, ges möjlighet att proviantera med aktuella varor. För att över huvud få proviantera gäller dock precis som i dag att fråga är om en resa till en utländsk ort. Dessutom krävs provianteringstillstånd.